

Poslední etapa je v cíli

Česká republika se v hodnocení EU umístila mezi nejlepšími uchazeči, neboť zpráva jí vytýká pouze tři větší nedostatky, zatímco například Polsku devět a Maltě šest. Hlavní výtky se týkaly nedostatečné technické kontroly vozidel a řidičů, nedodržování hygienických předpisů v potravinářských závodech a zpoždění zákonů o vzájemném uznávání diplomů a profesních kvalifikací. Drobných výtek na adresu ČR však bylo ve zprávě víc: pokračující zhoršování stavu veřejných financí, zpoždění při zřizování platební agentury pro vyplácení dotací zemědělcům, nedostatečná kontrola firem Úřadem pro ochranu hospodářské souměry, nedostatečná průhlednost celé státní správy, nezrušená síť bezcelních obchodů duty free na hranicích, slabé potírání korupce v řadách policie, neratifikované konvence o boji s mezinárodním organizovaným zločinem.

Některé z těchto výtek však naštěstí byly v den zveřejnění zprávy už bezpředmětné, jako například chybějící zákon o vzájemném uznávání vysokoškolských diplomů, který už 23. října 2003 schválila Poslanecká sněmovna. Totéž platilo i o zákonu o veřejných zakázkách, který v podobě, jakou si přála EU, koncem října Poslanecká sněmovna konečně odhlasovala. Státní tajemník ministerstva zahraničí odpovědný za evropskou integraci, Jan Kohout, označil monitorovací zprávu EU z 5. 11. 2003 za »objektivní«. Vláda přijala koncem roku program přejímání evropské legislativy, aby do 1. května 2004 byly zvládnuty všechny nedodělky.

Koncem roku žila česká politická scéna v souvislosti s bruselským summitem debatou o návrhu první evropské ústavy. K deklarovaným euroskeptikům typu poslanců Jana Zahradila či Martina Římana, dvou stínových ministrů opoziční ODS, se připojil i bývalý šéf této strany a současný prezident Václav Klaus, který řekl, že »by byl raději, kdyby žádná taková ústava nebyla přijata«. Podle jeho mínění by podobná ústava změnila Evropskou unii v jinou instituci, než o jaké rozhodovali čeští občané v červnovém referendu. Celoevropská ústava by podle něho znamenala odklon od tzv. vestfálského systému suverénních států »ve prospěch vytvoření jednoho supranacionálního státu«. – (MF Dnes 16. 12. 2003) Premiér Vladimír Špidla ani vládní koalice levého středu však Klausovy obavy nesdílí a mandát vlády k jednání o přijetí evropské ústavy stále platí. Podle expertů navrhovaná ústava sice prohlubuje integraci, ale žádný superstát z EU nedělá, protože takové klíčové pravomoci státu jako daně, obrana či zahraniční politika si dále ponechávají členské země. Bývalý ministr zahraničí ČR senátor Josef Zieleniec, který byl jedním ze tří členských zástupců v Konventu o budoucnosti Evropy, soudí, že ODS chce rozklížit proces integrace Evropy, zatímco on je přesvědčen, že »poválečná integrace Evropy, její prohlubování a nové zakotvení v evropském ústavním systému jsou pro nás tím největším přínosem, který zastihuje všechny její dílčí problémy, bizarnosti či omyly. Je právě zárukou, že duch všech těch vídeňských kongresů, Mnichovů, Jalt či brežněvovských doktrín se navždy stane evropskou minulostí«. – (MF Dnes 20. 11. 2003) Podobně i francouzský politolog a expert na středoevropské země Jacques Rupnik soudí, že otázkou není volba mezi totální suverenitou a vzdáním se suverenity: »Dnes je to volba mezi sdílenou suverenitou a fikcí suverenity. Považuji za vážný problém vzdávat se části suverenity, ale jakou suverenitu budou mít země, zůstanou-li mimo Evropskou unii? Představa, že státní suverenita v dnešním globálním světě je tím, čím bývala v 19. století, je velice pochybná. O to pochybnější, čím je stát menší, a má tudíž menší vliv.« – (Hospodářské noviny 10.–12. 10. 2003)

Dušan Provazník
odborný spolupracovník Ročenky HN